Nr. 20. An. XXIX. 1866.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutórele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Brasiovu 24/12 Mart.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Nr. 62. 1866.

Publicatiune.

In urma emisului cancelariei regesci transilvane aulice din 29 Dec. an. tr. Nr 5430 rebonificarea ce are se se prestese din casa erariale, pentru unu prandiu datu unui fetioru soldatu dela serginte in diosu in transitolu seu, s'a ficsatu in cointielegere cu locurile centrali competinte cu v. a. $8^{3}/_{10}$ cr. pe anulu 1866 in Transilvani'a

Clusiu in 31 Ian. 1866.

Dela Guberniulu regescu alu Transilvaniei.

Representatiunea universitatii natiunii sasesci*)

din 3 Martiu 1866 privitória la rescriptulu r. din 25 Dec. 1865 despre concederea de a se tramite deputati la diet'a Ungariei.

(Nr. univ. 225/1866.)

Maiestate c. r. Apostolica. Pré indurate Imperate si Dómne!

De candu Transilvani'a cá statu de sine statatoriu se reintórse in an. 1688 prin tractatu liberu la regele Ungariei, se puse sputu scutulu celu parentescu si potinte alu gloriosului imperatu alu romaniloru si rege ereditariu alu Ungariei Leopoldu I si succesorii lui; de candu staturile tierei adunate in Sibiiu in 30 Martiu 1722 primira sanctiunea pragmatica, si diet'a din Sibiiu, spre a dá unu testimoniu duratoriu despre nemuritórele merite ale casei austriace pentru acestu Principatu si despre simtiementele cele multiamitórie pentru acést'a ale locuitoriloru sei, o a incorporatu serbatoresce in an. 1744 legiloru tierei: nu s'a mai ivitu unu actu de statu, care se atinga mai profundu interesele tierei si ale deosebiteloru ei popóre, si se fia mai importantu pentru desvoltarea intrérga a imperiului, decatu uniunea Ardéliului cu Ungaria, care de scurtu tempu deveni a fi ér obiectu de pertractare.

Déca credintiós'a universitate a natiunii sasesci, prin pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865. in care ingrigirea multor'a vede inceputulu unei realisari faptice ale acelei uniuni, si simtiesce in omagiala reverintia, cá organu alu intregei poporatiuni a tierii sasesci, silita a 'si substerne pré in. tronu conceptele si indoielele s'ale de dreptu cu acea franchetia cá si in pré um. representatiune din 6. Nov. 1865, o face acést'a in simtiulu obligamintii si inaltiata la voiós'a conscientia de sine in intielesulu resolutiunei pré in. din 18 Oct. 1862 a ds espresiune, despre „o nóua dovada de credintia si alipirea nóstra totudéuna pastrata" catra pré in. T'a Maiestate si pré in. casa imperatésca.

I. Cumca Transilvani'a neci insinte de batai'a dela Mohácz (1526) candu erá unita cu regatulu Ungari'a nu a fostu contopita cu acest'a, ci in multe dreptiuni si avea viétu'a s'a propria de dreptu de statu si de popóre principialuminte deosebita de cea a Ungariei, care din tempi stravechi se bucurá de dietele s'ale proprie, de representatiunile s'ale politico-nationale indreptatite si investite cu dreptori legislative; cumca in specie natiunea sasésca nemediulocitu subordinata regelui in constitutiune, representatione si administratiunea dreptatii, erá unu ramu deosebitu alu corónei Ungariei de sene statoriu, istori'a si codicele legiloru Ungariei intrunu siru langu de aceli seculi dau testimoniu destulu de evidentu. Asia dara conceptulu de dreptu alu staturiloru transilvane corespunde pe deplinu adeverului istoricu, candu ele in art. I. 1744 de chiara: „Transilvaniae principatus antea quidem aliquot retro seculis sacrae regni Hungariae coronae membrum, sed tuno quoque pro scorsiva et distinctae ab eo jurisdictionis provincia sub Vajvodarum directione et partium Transilvanarum titulo habitus diversisque nonnullis suis particularibus legibus ac statutis, fruitus ac gavisus." (Transilvania cá membriulu corónei Ungariei erá provintia cu jurisdictiune deosebita sub directiune de voivodi si cu titululu de partile Transilvaniei, folosinduse de unele legi si statute particulare si deosebite.)

E fapta istorica, cumca dupa batai'a dela Mohaciu unu resbelu de 12 ani — in care natiunea sasésca stete credintiósa langa cas'a austriaca gata la ori-ce sacrificiu, cu credintia recunoscuta de catra strabunulu Mai. Tale Ferdinandu I, — despartia Transivani'a de Ungari'a Transilvani'a, principatu de sine statatoriu unu seculu si diumetate si cá atare recunoscutu de dreptulu publicu europénu, incheiá cu finea secului 17 fora intrevenirea Ungariei tractatele acelea, cari ei detera de aici incolo principi din cas'a austriaca, ma e de insemnatu, ca staturile Transilvaniei se apsra cu tóta resolutiunea in contra ideeloru ce se ivea despre o unire a tierei cu Ungari'a. Asia insarcinara staturile Transilvaniei in 1692 pre ablegatii tramisi la curtea imperatésca, cá se se dechiare in contr'ala ori ce dependentia a cancelariei Transilvane de cea Ungara esprimenduse in contra la ori ce feliu de incorporare a aceleia cu acésta. Pentruca „politica indispensabilis ratio" nu concedea pentru Ardéliu o atare dependentia; si érasi „status et conditio rerum Transilvanicarum hoc a suae Mai. benignitate expetit, ne cancelaria Transilvanica ab Hungarica dependeat, neque illi ullo modo immisceatur sive per subordinationem sive per coordinationem. (Ad. conditiunea si statulu Transilvaniei cere dela Mai. cá neci prin subordinare neci prin coordinare se nu se amestece cu cancelari'a Hungarica.) De aici incolo sub principii ereditari din serenissima casa austriaca, cari portau de odata si regésca coróna a Ungariei, s'a bucuratu Transilvania unu secolu intregu de o desvoltare, care vindecá pe incetu veschile rane de pe tempii cei grei si principiloru patriotici si de suptu jugulu turcescu, fara cá se se fi ivitu in tiéra vre-o nisuintia de o mai strinsa uniune cu Ungaria.

Abia reactiunea in contra nisuintieloru reformatorie ale imp. Josifu II desteptá acésta nisuintia; staturile Transivane in diet'a din Clusiu 1790—1 si staturile regatului Hungariei in diet'a contemporana din Pojoniu incepura a se ocupá mai cu deadinsulu de acesa intrebare.

Aici este de cea mai mare insemnatate opiniunea si judecat'a staturiloru Transilvaniei despre acelu obiectu. Ele dechiarara in pré um. representatiune catra Mai. S'a imp. Leopoldu II. din 7 Martiu 1791 asia: „unio illa inter Transilvaniae principatum et regnum Hungariae, quae salvis Municipalibus nóstris Legibus, Juribus et Privilegiis iniri poterat, jam pridem coalita subsistit et ideo mens et intentio nostra non eo vergit, ut novam aliquam, quae reincorporationem sapere Legesque et Jura ac Privilegia indiscrimen adurere posset, unionem cum regno Hungariae celebremus, sed eo solummodo, ut praecautiones illae, sub quibus ad unionem sacrae Coronae redivimus, eo magis in suo vigore conserventur." Si acelesi statori, cari substernusera Mai. S'ale acésta representatiune, pronunciasera in lege sanctionata de Corona (art. VI. 1791) de nou, cumca Transilvania e o tiéra de sene statatória, care si are propri'a s'a constitutiune si nu e supusa la neci o tiéra: „indivisibili ac inseparabili cum omnibus regnis et provinciis, quoad simultaneam duntaxat possessionem et mutuam defensionem, unionis nexu juxta pragmaticam sanctionem."

Totu Pentru acésta stare si conceptu de dreptu si pentru fundat'a pertractare a cestiunii acesteia atatu de importante pentru tiéra si imperiu vorbesce si faptulu, ca staturile motivate prin incorporarea asia numiteloru „partes reapliocatae" prin repres. catra Mai. S'a imp. Ferdinandu din 28 Martiu 1842 dechiara de nou, cumca una uniune a Transilvaniei cu Ungari'a numai dupa o consultare precésa si dupa o decidere legala a ambeloru tieri sub sanctiunea corónei póte recsi la o tienta dorita; si ca prin urmare diet'a a impusu deputatiunii sistematice in publico politicis cá se se consultese despre acees, déca uniunea Ungariei cu Transilvania ar' póté fi posibila astielu, cá benele publicu prin acees se se inaintese, anumitu ce folosu séu dauna ar' poté escresce din acees pentru tiér'a Ardéalului; opiniunea deputatiunii sistematice prelucrata in cea mai latita detaiare in obiectulu acest'a erá se se impartasésca de nou jurisdictuniloru tierei cu scopu de a se consultá asupra-i, si pentrucá dupa acees in sensulu legiloru se-si póta instrui deputatii sei la dieta: si suptu cari conditiuni doresce oi uniunea.

Finduca deputatiunea sistematica nu-si inplini acésta insarcinare in anii urmatori, diet'a din 1846—7 reinoi acelasi insarcinare, martora e representatiunea staturiloru din 3 Nov. 1847. In necsu cu acésta, r. propusatiunea a III. a pré in. rescriptu din 5 Maiu 1848 invita diet'a conchiamata pe 29 Maiu a. acelasi la Clusiu: „cá despre unirea M. N. Pr. Transilvania cu Ungaria, dupa cum s'a atinsu acees in repres. facuta din partea staturiloru la finea dietei din a. 1848, cu respectarea legiloru municipale si a relatiuniloru legale ale celoru 3 natiuni se se faca consultare matura conforma cu importantu'a obiectului."

Lasandu de o parte influintu'a miscariloru acelor'a, cari sguduira in 1848 Europa si cu de osebire pe Austri'a: apoi e o fapta tuturoru cunoscuta, cum s'a facutu anumitu art. I. alu uniunii Transilvaniei cu Ungaria neobservanduse nece acést'a neci celelalte propusatiuni r., neobservanduse determinatiunile legale cuprinse in art. XI 1790—1: „de modo assumendorum et pertractandorum in comitiis negotiorum" anumitu cele de sub c) e) apoi sub 7, care art. I primi pe art. VII alu Ungariei din 1848, care suna despre deplin'a uniune a ambeloru tieri, numai pentruca unitatea nationala si identitatea de dreptu o pettesce acésta. Memorabiliu emisu alu ministeriului ungurescu de atunci din 14 Iuniu 1848 numi unirea ambeloru tieri „un'a contopire a ambeloru natiuni sorori."

E o provedintia intocma fericita pentru tiéra catu si pentru intregulu imperiu, cumca art. acel'a nu a devenitu la deplin'a potere de lege. Acésta universitate credintiósa a natiunii sasesci, precum se simti si pana acum a representá acestea concepte de dreptu in sensulu legiloru sustatórie, si acum è in privintl'a acést'a intocma de aceea parere de dreptu de statu, care se afla pronunciata in opiniunea separata din 12 Dec. 1865 data de pluralitatea representantiloru sasesci in Clusiu in contra poterii de

*) Ne grabimu a publicá vastulu acestu actu analogu pentru reservarile de dreptu, care se afla publicatu in suplementulu lui „H. Z." Nr. 68 din 20 Martiu in 6 colóne indesate, si care atatu din punctu istoricu, catu si din punctu de dreptu de statu si ordo dovedesce atatu autonomi'a tierii catu si nelegalitatea uniunii cu Ungari'a reservandusi sustarea drepturiloru cá natiune politica. — R.

lege a art. I din an. 1848, spriginita cu argumente pana acum inca de nimenè retrense, si asia 'si iea voia a slaturá cu tóta reverintí'a acea opiniune separata a sa.

Universitatea natiunii sasesci se afla inaltiata in conscienti'a de sene, cumca ea e intocma de una si aceeasi parere cu pré in. Ta Mai. intru dejudecarea valórei de dreptu a acelui articulu.

Erá unu semnu fericitoriu de gratia imperatésca, care ne redicá animele, candu Mai. Ta indata dupa suirea pe tronulu Austriei in 2 Dec. 1848 in potere sanctiunii pragmatice, cu manifestulu imp. din 21 Dec. 1848 ai binevoitu a respicá „credintiosului poporu sasescu din Ardélu" pré imbucuratórí'a recunoscientia pentru tienut'a si „marea s'a sacrificare" in grelele vi-scole ale dileloru acelor'a.

Candu Mai. Ta c. r. ap. dupa o strinsa concentrare de 10 ani a potestatii regimului pentru regularea repórteloru interne de dreptu de statu alu Monarchiei Te ai aflatu preainaltu motivatu a emite statornic'a si nerevocaver'a lege fundamentala de statu din 20 Oct. 1860, si in sinulu si pe basea careia s'a restituitu si constitutiunea de mai nainte a Transilvaniei, cu acésta si garantatu si neconditionat'a independintia a M. Principatu de la Ungari'a intru unu modu, despre care, petrecundu altele cu taceres, prea in. scrisóre de mana catra min. pres. c. Rechberg din 20 Oct. 1860, privitória la restabilirea cancelariei sulice ungare si transilvane, ne da celu mai importantu testimoniu.

Intre tóte actele de dreptu de statu seversite de catra Mai. Ta, incependu dela diu'a acesa, nu se afla neci macaru unulu, care prejudecandu acelei nedependintie a Transilvaniei dela Ungari'a, se recunósca valórea de dreptu a art. I din Clusiu 1848.

Legea fundamentala de statu din 26 Febr. 1861 stabilesce pentru M. Pr. Transilvani'a una propria representatiune in senatulu imperialu; legea despre chipulu si modulu tramiterii acelei'a a primitu in 2 Oct. 1864 sanctiunea corónei, dupa ce pré in. scrisóre de mana din 26 Febr. 1861 catra presiedintele, canc. trans. br. de Kemény ineredintiase tipsarea acesa constitutiunalei regulari prin legi de tiéra.

Pré in. rescriptu catra diet'a Ungariei din 21 Iuliu 1861 dechiara: „Ceea ce privesce mai antaiu de tóte la uniunea M. N. Princ. Transilvani'a cu Ungari'a, care s'a decretatu fara liber'a invoire a natiunii sasesci si a celei romanesci, apoi este de a se observá, cumca acésta uniune neciodata nu avù o deplina potere de lege, cumca aceeasi dupa publicarea acelor legi unilaterarie a cadiutu de sinesi in fapta, si preste totu pana atunci va fi de a se privi cá necesecutavera, pana candu locuitorii ne maghiari ai Transilvaniei voru vedé, cumca interesele loru natiunale prin acésta uniune sunt periclitate, si pana candu respectivele cerintie si interese ale monarchiei nu voru fi asecurate dupa cuviintia."

„Pe acel'asi temeiu se basésa si pré in. rescriptu din 19 Sept. 1861, prin care se chiamà diet'a Transilvaniei la Alb'a Iulia; asemenea dechiaratiuni cuprinde si pré in. impartasire catra ambele case ale sen. imp. din 23 Aug. 1861 si pré in. resolutiune din 20 Febr. 1863 data la representationea comitatului Solnocu inter. datata din 26 Dec. 1862."

Mai incolo se face provocare la representationea universitatii din 29 Mart 1862 Nr. 33, in care tienendase de misiunea „ad retinendam coronam" se alipi natiunea sasésca de Mai. si de constitutiunea imperiului; la salutarea ocá cu bucuria pentru legile fundamentale din 20 Oct. 1860 si 26 Febr. 1861, si punenduse pe terenulu dreptului de statu vechiu alu Ardéluloi, cu representatiune autonóma si legislatiuneá tierei, in sensulu diplomei din Oct., primi uni versitatea la repr. din 29 Martiu 1862 dechiararea Mai. de pré in. multiamire pentru alipirea si credinti'a etc. etc., care dechiarare publicanduse in tóta sasimea prin adres'a de multiami din 27 Ian. 1863 natiunea sasa éra a promisu a conservá unitatea imperiului si a ajutá opulu constitutionii si s'a simtitu magulita cu responsulu din 17 Febr. 1863, cumca acea apromisione s'a primitu spre multiamitóri'a pré in. cunoscientia, apoi ér' urmésa asia:

„In asemenea modu se impartasi natiunea romana din Ardélu de pre inalta incuvintiare, intre altele in resolutiunea imperatésca din 18 Oct. 1862 pentru conceptele ei de dreptu facia cu legile fundamentale de statu si cu vechiulu dreptu alu nedependintiei Transilvaniei dela Ungari'a *).

Pe candu dara Mai Ta, „insufletitu de dorinti'a de a vedé causele interne ale Ardéluloi catu mai curendu ordinate intr'una dieta propria, spre multiamirea tuturoru popóreloru ce lu locuiescu, si determinatiunile din 20 Oct. 1860 si 26 Febr. 1861 asupra relatiuniloru de dreptu de statu ale Ardéluloi catra intréga monarchi'a, dupa pre inalta Mai. Tale intentiune de repetite ori pronunciata a le vedé aduse in deplinire, si binevoitu a conchiamá cu prein. rescriptu din 21 Aprile 1863 dieta M. Pr. Transilvani'a la Sibiiu si in lips'a unei alte base legale si aplicabile a emite ordinea provisoria a dietei si a lucrariloru ei, impartasirea cea via pentru restituirea starei de dreptu a tierei in sensulu legei fundamentale de statu condusa de chiara cunoscintia a obligamentiei de cive in tóta poporimea sasimei, pe longa deplina apretiuire a semnatatiei de dreptu de statu a acestei prein. initiative se potù invinge numai de acelu simtiu caldu de multiamire, care se pléca cu tóta reverintí'a obligamintiei acelei sublime de regentu, care facia cu o problema asia mare, din dreptatea causei si din adeverat'a precepere a pusetionei, in puterile celea cu bucurie colucratóre facù, cá ele se se intaresca din ce in ce totu mai multu in sperantí'a despre o fericita resolvire.

De nou incuragiandu resuná in mille de animi redicatórele de animi cuvinte ale pré in. rescriptu din 15 Iuniu 1863 catra diet'a transilvana: „fiendnca uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, otarita in an. 1848, neciodata nu s'a eleptuitu cu deplina potere de lege ma si faptualminte indata s'a destramatu, asia inca in resolutiunile Nóstre din 1860 Ne aflaramu motivati a o lasá nestinsa si a demandá numai restatorirea representatiunii Transilvaniei."

Suptu astufelíu de impresiuni „adeverati representanti ai intregei poporime a M. Pr. Transilvani'a, precum se numiá in laudatulu rescriptu, depusera in pré um. loru adresa din 21 Aug. 1863 espresiunea multiamirii, a credintiei neclatite, a resemnatiunii si alipirii loru la pragurile pré in. tronu; si déca Mai. Ta in pré in. rescriptu din 5 Sept. 1863 cá resolutiune la acea adresa a representantiei; tierei bisericene nevoisi a pronunciá insultetitóri'a recunoscienevoisi a pronunciá insultetitóri'a recunoscientia: „cu bucuria si cu multiamire Ni-a implutu anim'a Nóstra cea parentésca adres'a indreptata de catra voi iubitiloru credintiosi, representanti dietaluminte adunati si M. Nostru Princip. Transilvani'a la rescriptulu r. din 15 Iuniu indreptata cu datu 21 Aug. a. c. catra Noi", mai incolo: „Voi iubitiloru credintiosi ati doveditu cunoscienti'a cea adeverata a adeveratei pusetiune . . Voi ati doveditu patrundistate matura, conscientie latite si esperiintie, zelu patrioticu . . si moderatiune . . .; „pasiti inainte cu seriositate démna si cu loialitate probata a lucrá la opulu celu dificilu"; acestea cuvinte de gratia si de dreptu esite din gur'a iubitului principe alu tierei si care implu de neclatita incredere anim'a ver-carui fiiu credintiosu alu patriei au valóre si pentru acelu pasagiu alu adresei, in care representantii tierei dechiara: „dietei ei este fórte scumpa independintí'a si intregitatea acestui M. Principatu, pastrata preste atati secuii, cá a unui membru separatu si indepindinte alu corónei Ungariei; prin urmare in deplinu acordu cu dechiaratiunea respicata de Mai. Vóstru, uniunea Transilvaniei cu regatulu Ungariei decretata in an. 1848 nu o póte privi cá pe un'a, ce s'aru fi infiintiatu cu deplina taria legala; si acelea cu atatu mai pucinu i póte atribui valóre de dreptu, cu catu ca ea a cadiutu si la fapta numai de catu in urm'a evenimenteloru, ce au urmatu nemediulocitu dupa aceea."

Istori'a desvoltarii constitutiunii a vercarei tieri arareori are a inregistrá o armonia atatu de redicatória de animi intre factorii legelatiunii.

Si afara de acést'a succese ou diet'a acést'a sub decursulu sesiunii din 1863—4 a intruni legi, cari corespundu intocma spiritului legiloru fundamentale de statu, pe catu sunt ele, pe longa o manuare conforma intre marginile si pe terenulu restituitei constitutiuni a Transilvaniei, de potrivite si apte spre a moltiami indreptatitele dorintie si recerintie ale tierei si ale diveseloru natiuni.

Potemu intr'adeveru dice, cumca acésta activitate a dietei Transilvaniei, pe longa conscienti'a de a fi implinitu detoriuti'a de cive, si-a aflatu cea mai mare retributiune in dechiararea Mai. Tale in cuventele de tronu la inchisiarea sen. imp. in 15 Febr. 1864:

„Mi sierbesce spre o deosebita multiamire a vedé in sierele Dv. si pre representantii chiamati de Mene si pre cei alesi ai M. Meu Principatu Transilvani'a.

Inca nu inoetésa entusiasm'a bucuria a festinului, cu care tiér'a acesa, care sta cá unu fortu tare la margimile din apusulu imperiului Meu, si serbá unirea s'a cu corón'a Austriei, facuta inainte de 5 secle, precandu din marginea orientala Dv. Domnii Mei deputati ai Transilvaniei ati intratu cu incredintiare plena de bucuria pe terenulu acelei activitati comune, care léga popórele Mele cu o legatura nóua pe di ce merge mai strinsa. Cu adeverata satisfactiune am salutatu Eu aparitiunile acestea, in care am cunoscutu espresiunea unei cointieleger pré salutarie cu intentiunile Mele si garantile unui viitoriu fericitu."

Candu pré in. Acceasi in cuventulu de tronu din 14 Nov. 1864 la serbatorésc'a deschidere a sesiunii a 3-a a sen. imp. (in cuvintele)

„activitatea constitutiunala, care in Marele Meu Principatu Transilvani'a spre tota bucuri'a prosperésa"

recunoscuti in gratia insintea edunatiloru representanti ai imperiului.

II. De atunci Te ai aflatu Mai. Ta motivatu a desface diet'a din Sibiiu, a conchiamá un'a alta representatiune a tierei pe o alta basa la Clusiu, si cu rescriptulu din 1-a Sept. 1865 a-i concrede cá obiectu eschieivu si unicu ale consultarii revisiunea art. I d. l. din 1848 despre unirea Ungariei si Transilvaniei cu privire la interesele comune ale ambeloru tieri.

Credintiósa vechii sale oblegatiuni de cive, si folosindune de dreptulu seu constitutionalu recunoscutu de repetite ori de Mai. Ta, credintiós'a universitate a natiunii sasesci in pré um. representatiune din 6 Nov. 1865 asternù spre pre in. considerare parerile, dorintiele si asteptarile, care se esprimara asupra acelei ordonari in poporimea acauneloru si districteloru sasesci. Si déca acésta universitate a natiunii se simte silita a representá si acum conceptele de dreptu desvoltate acolo, o face acést'a numai animata de convingerea, cumca neci unu actu pré in. emisu de atuncia nu sta in contradictiune cu principiulu respicatu acolo, cumca art. I din 1848 nu-i compete deplina potere de dreptu.

E, ca in pré in. cuventu de tronu la deschiderea dietei Ungariei in 14 Dec. 1865 Mai. Ta provoci pe staturile Ungariei a supune art. VII d. l. 1848 (despre uniunea Ungariei cu Transilvani'a) unei serióse si patrundistóre cumpaniri, intocma dupa cum se chiamase diet'a Transilvaniei spre acel'asi scopu in privinti'a art. I din 1848. Nicaiurea inse nu se dice neci aici, cumca art. acesta are deplina valóre de dreptu.

Totu asia binevoisi Mai. Ta a luá acolo de punctu de purcedere pentru intentionat'a inveire nu prescriptiunea, nu intiepenit'a continuitate de dreptu, ci terenulu de dreptu de comunu recunoscutu alu sanctiunii pragmatice, si doresci anumitu a sustiené acele determinatiuni ale sanctiunii pragmatice, care se referesca la intregritatea corónei Ungariei.

Intr'aceea sanctiunea pragmatica presupune in legatiuni'a de statu a Austriei tocma o Transilvania nedependenta dela Ungari'a, de sine statatóri'a, autonóma, si e pentru intrég'a cestiune preste totu significativecu, ca legea acea fundamentala de statu, pe care se alla Austri'a asiadiata in sustarea s'a fundamentala de astadi, diet'a Transilvaniei o a primitu cu unu ano mai nainte decatu Ungari'a (1722), ce e mai multu ca dupa sunetulu art. VI din 1790/1 tocma dupa sanctiunea pragmatica (juxta pragmaticam sanctionem in conformitate art. III-i anni 1744-i) Ardéluiu e se remana „indivisibili ac inseparabili cum omnibus regnis et provinciis, quoad simultaneam duntaxat possessionem et mutuam defensionem, unionis nexu"; una parere acésta, care si in rogamintea pré um. a comitetului

*) Vedi in resolutiunea imperatésca in Nr. 88 — alu „Gaz. Trans." din 7 Nov. 1862 cuvintele acestea: „Pre candu ordinezu eu, cá se se descopere natiunei romane a Ardéluloi indestulirea mea pentru documentarea loialitatii, credintii si alipirii ei catra Casa'a Mea domnitória si catra legile fundamentale de statu sanctionate de Mine" etc. Vedi si Nr. 32 din 1863: Cuvintele Mai. in audientia. — R.

staturiloru din Austri'a infer. din 1-a Maiu 1844 indreptata catra Mai. S'a imp. Ferdinandu tocma din punctulu de vedere alu intregei monarchie fù pe atatu de seriosu catu si cu caldura aparata.

Si impregiurarea — ca Mai. Ta la deschiderea dietei Ungariei Ti-ai respicatu pré in. vointia de parente alu tierei, cá cestiunea unirii se 'si afle o resolutiune nu dupa liter'a mórta a legii numai paruta si indoiósa, ci in armonia cu toti factorii ceilalti cu putere de viétia prin o anecsare plina de incredere, (resolutiune) duratória si consistinta" — e calificata a ne linisti ingrigiarea, cumca cestiunea unirii Ungariei si Transilvaniei cu privire la comunele interese, fara ordonat'a acea cumpanire seriósa si patrundiatória si ad. a fiacarei tieri partasie, deosebitu si in sinulu seu, dupa cum aduce cu sine legea si natur'a lucrului, nu va poté veni la decidere.

Intr'aceea, dupace maioritatea dietei din Clusiu a reieptatu revisiunea art. I din 1848, pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 a binevoitu a concede, „pentrucá deslegarea cestiuniloru de dreptu de statu atingatória de intrég'a monarchia se nu sufere neci o amanare, cá la presint'a dieta de incoronare a Ungariei, care va avea a se ocupá cu regularea acelei cestiuni, se se tramita deputati dupa modulu si ordinea de alegere din 1848 pentru apararea intereseloru tierei."

Neclatit'a credintia de cive si ér' in constitutiune ce ne animésa, resemnatiunea nóstra neclatinata si de multu dovedit'a alipire de Mai. Ta si de pré in. casa imperatésca incuragiasa pe credintiós'a universitate a natiunii a nu retacé Mai. Tale indoielele cele grele de dreptu, pe care necesariominte trebui se le sternésca mediuloculu acela de deslegarea cestiuniloru plutitórie, cu privire la dreptulu de statu transilvanu sustatoriu.

In intielesulu serbatoresce publicatei legi fundamentale de statu din 20 Oct. 1860 se restitui pentru Ardélu constitutiunea de mai nainte. Dupa acést'a si in specia dupa art. VI din 1791, care susta inca in deplin'a potere de lege, Transilvani'a nu e subordinata séu incorporata neci uneia tieri, inca neci Ungariei. Deci representanti'a Ardélului constitutionalminte nu se póte chiamá spre a luá parte si a colucrá la alta representantia si legislatiune a neci unei alte tieri, ma neci celei a Ungariei.

Ce e dreptu, cu privire la acésta, pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 afla in fapta numai a concede tramiterea la diet'a Ungariei si nu a ordoná cu provocare la lege *).

Conscienti'a de dreptu si de constitutiune a intregei poporime din sasime s'a aratatu la introducerea alegeriloru ordinate in numerose dechiaratiuni ale adunariloru scaunale si districtuale in destulu de via espresiune. Dupa aplecarea insusita poporului acestuia, spre a contribui la o pacinica deslegare a incurcaturiloru plutitórie, cu tóte ca se cam luà pe ganduri pentru constitutiune, su lusitu parte la alegeri pentru diet'a conchiamata in urma fara opunere, acuma inse intr'unu modu demnu de considerare a reflectatu, cumca tramiterea la diet'a din Pest'a din partea Ardélului nu se afla intemeiéta in constitutiunea tierei acesteia si si-a facutu protestu decisive in contr'a ori-caroru urmari si deduceri de aici.

Pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 concede tramiterea acésta: „pentrucá resolvirea cestiuniloru de dreptu de statu atingatória de intrég'a monarchia se nu sufere neci o amanare." Totusi Ardélulu din partesi si-a executatu acésta resolvire prin inarticularea legiloru fundamentale de statu decise in urm'a pré in. propunetiuni regie si sanctiunata de Mai. Ta, si déca desvoltarea ulteriora a vietei constitutionale ar cere o straformare a acelei legi fundamentale de statu, atunci poporimea tierei sasesci se va afla gata cu tóta bunavointi'a a conjutá pe calea constitutiunsla, pentrucá in. intentiune a Mai. Tale, care are de scopu a mediuloci o straformare duratória de dreptu a imperiului, se se duca in deplinire.

Pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 mai pretinde, cumca diet'a presenta din Ungari'a si diet'a de incoronare, si fienduca, numai cu pucinu mai nainte pré in. intentiune a Mai. Tale se pune in frunte, pentrucá important'a cestiune a regularii relatiuniloru de dreptu de statu alu M. Pr. Transilvani'a, osre sta in intima legatura cu corón'a Ungariei, se se aduca la o deslegare multiamitória: e apróape conclusionea, ca momentulu acesta inca a influintatu la motivarea spre o conchiamá Ardélulu la diet'a de incoronare — „pentru aparar ea intereseloru tierii," precum cu binevointia se dice in pré in. rescriptu.

Dar inse pentru una stare aperare a intereseloru ardelene in diet'a Ungariei nu se afla neci o forma legala, deórace osce dreptulu de statu ungurescu neci celu ardeleanu nu cunósce o representantiune cá acésta, si cu multu mai pucinu detiermurésce elu modulu si chipulu activitatii séu a impartasirei Ardélului la consultarile si decisiunile dietei ungaresci.

Si cu tóte, ca poporimea Ardélului astépta cu mare bucuria incoronarea Mai. Tale, totusi din impregiurarea, ca diet'a de acum din Pest'a e una dieta de incoronare, nu se póte deduce dreptulu si obligamentea de a fi de facia representantii Ardélului, prin urmare si a natiunii sasesci, la actulu acestu de statu de inalta importantia.

Pentruca, de candu au venitu Transilvani'a sub principii crediitari din cas'a austriaca pe longa documentulu de supunere din 9 Maiu 1688 si prin tractatulu fundamentalu alu diplomei Leopoldine din 4 Dec. 1691 si cu acéste s'a reintorsu la regele Ungariei, neciodata n'a lusitu parte prin representantia propria la coronarea regelui Ungariei.

Ma, candu staturile Transilvaniei in representatiunea s'a din 1 Martiu 1791 se rugara de Mai. S'a imp. Leopoldu, cá regii Ungariei din cas'a austriaca cu ocasiunea incoronarii loru se intaresca diplom'a Leopoldina si tóte legile municipale, datinele si libertatile acestui principatu ér' diplom'a despre acést'a facuta se o dé deputatilor Transilvaniei tramitendi la actulu serbatorescu de incoronare (ad securitatem nostram directum est illud nostrum desiderium, dechiarara staturile), si totudeodata se adresara cu a, ceeasi rogaminte si catra staturile Ungariei. Mai. S'a cu rescriptulu pré in. din 7 Maiu 1791 respinse espresu acésta cerere.

Si in adevers dechiararea acést'a pré in. sta in deplina armonia cu dreptulu de statu transilvanu, fienduca precum s'a memoratu nu numai ca nu a lusitu parte Ardélulu la incoronarea regelui Ungariei sub principii din ser. casa austr., ci acea securitate a staturiloru transilvane si-a aflatu garantarea s'a in diplomele sale proprie date tierei, ad. pana la 1791 in asia numitele „pré in. rescriptele de asecuratiune" si dela 1791 incóce in executat'a confirmare a diplomei Leopoldine „verbo Nostro Regio et Principali fideque apud Nos et augustam domum Nostram nunquam violabili" precum si in confirmarea intregei stari juridice a tierei si a natiuniloru s'ale recepte, in fine in juramentulu serbatorescu alu principelui tierei.

Mai incolo nu mai pucinu ponderosu e a luá in cumpana si acea, ca tienerea Transilvaniei de corón'a Ungariei recunosconta totudeuna de dreptulu de statu ardeleanu si de universitatea natiunii, nu are unulu si acel'asi intielesu cu: tienerea de regatulu Ungariei, precum se pare ca se acceptésa acuma in unele cercuri.

Si Galiti'a si Lodomeri'a se tienu, dupa repetit'a pretensiune de dreptu alu dietei Ungariei, de corón'a Ungariei, si in regimu la tempulu seu n'a denegatu principialminte acésta pretensiune de dreptu.

Ce insemnésa „tienerea" Transilvaniei ad sacram regni Hungariae coronam si ce cuprinde in sine, ne spunu legile patriotice chiaru si desluitu.

Ea cuprinde in sine si insemnésa: acel'asiu capu santitu din pré in. casa austr. care pórta corón'a din Ungari'a, dupa diplom'a Leopoldina si sanctionea pragmatica e totuodata in poterea aceluiasi dreptu ereditariu si principe alu Transilvaniei, care are propri'a s'a constitutiune. Art. VI din 1790—1, care cuprinde determinatiunea acést'a, tocma pórta titululu: „de Transilvaniae cum Hungaria nexu."

Ea cuprinde in sine si insemnésa: „neque ex eo, quod Transsilvania sub divo Leopoldo I. ad coronam regni Hungariae redierit, eadem cum laesione jurium et constitutionum suarum municipialium „ad statum pristinum, qui sub Vaivodis fuit, aut reincorporationem cogi possit" (art. II 1790—1) cesa ce staturile tierei Transilvaniei in representatiunea loru catra Mai. S'a imp. Leopoldu II din 7 Maiu 1791 asia o esprimara: „Cum Transsilvania eo tempore, quoad legitimum Regum Hungariae imperium redivit, libera electione ac plenaria legislativa potestate gaudens independensque principatus fuerit, ac in potestatem divi Leopoldi I. ejusque successorum, qua regum Hungariae, sponte et libere, certis sub conditionibus concesserit, hinc . . . nec sub eo praetexta, quod sub divo Leopoldo I. ad coronam Hungariae rediverit, vel quod unionem, quae tum facta est, luculentius testatam reddiderit, ad statum sub priscis Vaivodis vigentem aut reincorporationem principatus hic adigatur."

Deci in impregiurarea, ca dupa numirea juridica de dreptu de statu Transilvani'a apartiene „ad sacram regni Hungariae coronam" acést'a credintiósa natiune sasésca nu póte afla temeiu legalu, din care s'ar poté conchiamá Ardélulu la diet'a de incoronare din Ungari'a séu la pertractarea vitória a cestiuniloru de dreptu de statu atingatórie de Ungari'a si de intrég'a monarchia.

Mai incolo Mai. Ta in pré in. rescriptu din 25 Dec. 1865 si binevoitu gratiosu a dechiará: cumca prin representarea Ardélului la diet'a Ungariei „sustarea in dreptu a legiloru emise pana acum neci decum se nu se stérse" apoi „uniunea definitiva a ambeloru tieri, pe care Noi numai pe basea" (etc. pana'n finea pasagiului vedi r. rescriptu, Gaz. Nr. 1 1866).

Provocanduse cu tóta reverinti'a la sanctiunea pragmatica, la art. VI si VII din 1790—1, la pré in. rescriptu din 1-a Sept. 1865 si la tóte acelea inalte si numerose pronuntiamente ale Mai. Tale, dupa cari uniunea intre Ungari'a si Transilvani'a nu s'a efeptuitu cu deplina potere de dreptu, isi ié vóia acésta universitate a natiunii a dá si aicia espresiune convingerii sale, cumca o consultare comuna si o decidere a ambeloru tieri despre cele mai importante cestiuni, ce le involvésa, in fapta dupa lege si dupa natur'a lucrului nu se póte admite (nu are loca).

Precum Te-ai induratu Mai. Ta insuti in inascut'a intieleptiune si dreptate a dechiará, cumca uniunea acesa se póte realisá numai pe basea regulateloru repórte de dreptu de statu ale tieriloru corónei Ungariei intre olalte si catra imperiu, credintiós'a universitatea a natiunii sasesci inca in pré um. s'a representatiune din 6 Nov. 1865 a privitu precederea regularii repórteloru de dreptu de statu ale Ungariei catra imperiu ér' cá una conditiune de resolvirea multiamitória a cestiunii unionii:

Pentruca definitiv'a decidere despre o uniune a Ardélului cu Ungari'a in privintii'a causeloru comune ale acestora nu se póte cugetá nici in interesulu imperiului nici a popóreloru transilvane, pana candu Ungari'a urmandu provocarei parintiesci a Mai. Ta pronunciate in prein. cuventulu de tronu din 14 Dec. 1865 nu va fi esecutatu revisiunea acelei parti de legi din 1848, care se referescu la indreptatitele pretensiuni ale tieriloru alaturate, la activitatea drepturiloru de domnitoriu si la limitarea atributiuniloru regimului.

Totu pasulu spre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, inainte de a fi regulate pe petioru statornicu tóte aceste relatiuni, si fipsate cu valóre definitiva, celu pucinu aru ingrenea deslegarea cestiuniloru celoru mari pendente ale constitutiunei; ér' pertractarea asupra unei stare uniuni a o strapune in diet'a Ungariei ar fi din capulu locului a delaturá faptice constitutiunea Ardélului si ar insemná a face interesele natiuniloru Ardélului in cea mai importante cestiune pentru ele dependente dela necalculaverile maioritati.

Asia, pusetiunea natiunii sasesci cu deosebire in legatur'a de dreptu de statu alu Ardélului nu e productulu conclusului unei maioritati, chiaru neci alu dietei Transilvaniei, ci ea se basésa pe tractate cu natiunile recepte si cu corón'a; cum ar si poté aici vre o alta representantia a decide modificatiuni? Pe temeiulu acestei convictiuni de dreptu numai face lipsa a esplicá cu deamenuntulu, cumca legea de alegere semnalata prin rescriptulu din 25 Dec. 1865, care nu se póte uni cu principiulu egalitatii inaintea legii, ad. art. II din 1848, asemene nu are potere de lege. Cr. universitate a natiunii

*) Numai in sensulu si cu cuvintele legii Ungariei art. VII 1848. — R.

sasesci are nevoia a se provocá aici la art. V din an. 1744, art. VII si VIII din 1790—1*).

„Deci, déca adunarile sasesci districtuale si scaunuale isi dederá inainte reservarile séu protestele resolute in contra tuturoru urmariloru séu deducerilor, ce ar esi si s'ar trage cumva dintr'o ordine de alegere cá acést'a neintemeiata pe lege, séu din colucrarea ordonata spre realisarea ei, apoi acést'a se intemeiésa atatu in constitutiunea sasésca, catu si in constitutiunea tierei si a imperiului.

Binevoiésce Maiestate a o primi cu cea mai mare gratia, déca intr'o stare de lucruri cá acésta pré um. universitate a natiunii sasesci in nestingiver'a conscientia a obligamintii sale de cive so alatura la acelea protestatiuni.

In adeveru ar fi o sguiduitória serbatóre seculare a gratiei gloriósei imperatese Maria Teresia, cu care redicá Transilvani'a in an. 1765 la M. Principatu si pentru aceea, pentruca tiér'a acésta „nulli ali regno et dominio sive clientelae sive alio subjectionis vinculo obnoxia" est, déca acuma tocma dupa unu secuiu i s'ar denegá deciderea autonóma despre conditiunile sale de viétia in viitoriu."

Din p. alu III estragemu aceste: „Standu pe temeiulu acestoru legi si convictiuni de dreptu astépta universitatea" etc., „ca diet'a din Pest'a nu va voi a se demite intr'o pertractare si decidere unilateraria privitória la o mai intima uniune a Transilvani'ei cu Ungari'a etc., ér' intemplanduse acést'a, universitatea cá singurulu organu alu natiunii radimata pe dreptatea Mai. Tale ar trebui se protestese serbatoresce in contra vercarei decideri de feliulu acest'a, care le-ar poté atinge, turbará, angustá si dauná teritoriulu de dreptu cá atare si pusetiunea de dreptu de statu cá statu provincialu alu Ardéiului."

Cr. universitate a natiunii s. tiene neschimbata si tare de alu XIII art. din 1791, care a crescutu pe fundamentulu *celu antica alu tractatului natiunilor recepte* ale Ardéiului, care fara de contielegerea natiunii e nestramutbila etc. Ea tiene tare de apromitterea Mai. Tale, cumca sustarea de dreptu a legiloru emise de pana acum nu se va alteiá etc., ca Mai. Ta nu vei concede vre-o stramutare a pusetiuni de dreptu a nat. sase fara invoirea loru etc., petitionarea e asia:

„Binevolesce Maiestate in gratia de parinte alu tierei a apara legal'a influintia a Ardéiului la straformarea constitutiunala de dreptu a imperiului nestirbata, si cestiunile pendente despre uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, luandu in considerarea cea mai benevolitória pré um. nóstra repr. din 6 Nov. 1863, a le reservá pentru consultarea constitutiunala deosebita, si pentru deciderea dielei Transilvaniei, care e si competenta dupa lege."

„Maiestate c. r. apostolica! Nu lips'a de promptitudine de a coajuta la nou'a intemeiare a unei Austrie tare in afara si multumita in laintru, nu pot'a de o-punere, nu lips'a de simtiu sacrificatoriu si placabilu o, care ne silesce a asterne plini de incredere reservatiunile nóstre de dreptu si rogamintile nóstre pentru dreptu. Trecutulu celu atatu de bogatu de sacrificia aduse cu bucuria ne preservesa de vre-unu simtiementu neapleacatu statului, tronului si opului pacificatoriu."

In fine se citesa cuvintele regelui Ferdinandu I. scrise catra ei in 1542: „Majestas regia gratiose memor erit . . et aliquam perpetuam provisionem in memoriam Majestatis Suae illis cum tempore constituat etc. ut habeant causam perpetuo orandi pro Majestate Sua et ejus posteris"; si ale imp. Rudolfu din 1600:

„Posteaquam in nostram potestatem reductam Transsilvaniam intelleximus, nihil nobis prius duximus, quam ut Vos, qui ex origine ei lingua ei, quod caput est, avita animi integritate, Germani, nostrum scilicet genus estis, in primis animaremus . . . hocque agimus, ne vos qua nobis devoti estis, fidei poeniteat." Si ale manifestului Mai. Sale din 21 Dec. 1848, unde i lauda pentru jertfele puse in revolutiune, si incheia cu „Ddieu se benecuvente pe Mai. Ta, Ddieu se benecuvente patria!"

Subscrisu

Conradu Schmidt,
cons. r. gub. si comite n. s.
Carolu Schneider, not. univ

Datu Sibiiu 3 Martiu 1866.

*) Privitórie la modulu de a aduce legi, la potestatea executiva si la juramente. — R.

Din **comitatulu Turdei.**

(Capetu.)

Precum ne crescea anim'a pentru alipirea romaniloru votisatori in acésta diua pentru totu ce e natiunale, asia avuramu ocasiune in 2 Mart. a descoperi si a ne convinge, ca intre romani mai alesu cei nobili de 7 pruni din cerculu de susu alu comitatului, s'a introdusu o coruptiune nationale cu totulu infricosiata sub acelu cuvintu, ca de voru votisá pentru fratii loru si voru perde nobilitatea, etc. Acestia cu pucina escepciune mai toti au votisatu cu ungurii si neci pota fi altmintrelea, dupa ce lucru constatatu este, cumca pre acestia de acasa iau pornitu imbetati de vinarsu si s'au folositu facia cu densii midilóce cu totulu drastice si inganatórie de libertatea omului.

Din Siaromberg loculu pornirei pana in Turd'a au avutu 3 statiuni, la fiacare statiune s'au faiatu cate 3 vite, dupa densi au venitu buti cu spirtu si li s'au impartitu si bani, aceste tóte pre contulu candidatiloru maghiari, aducunduse totudeodata cá escortati sub cea mai mare padia.

Dupa cum neau informatu vreo 40 insi alegatori, cea d'antaia invetiatura a primit'o dela protopopulu din Reginu Mihailu Crisianu, carele a spusu alegatoriloru, ca pre nime se nu aléga fara pre candidatii unguresci, pentruca deputatii romani n'au adusu neci unu bine tierei, ca ungurii sunt domnii tierei si cu ei tiene si imperatulu — si fiinduca Dsa n'a venitu in persóna la Turd'a, si a tramisu cá locutitoriu pre fiiulu seu Justinu (acesta, care acum din gratia unguriloru respective a comitelui supremu o asesoru orfanale, prelanga tóte, ca nu-i in stare a produce baremu unu atestatu, ca a studiatu drepturile — nu potendu in trei ani neci baremu unu esamenu depune cu succesu indestulitoriu si in urma cu pudóre a debutiu se parasésca cursulu juridicu cá auditoriu totu de semestrulu 1 alu an. I in academia din Sibiiu si altele, care le retacu); carele se conduca pre acei nobili prolctari, mai alesu din partile Giurgiului.

Inca in 1-a Martiu a sositu dela Reginu Justinu fiiulu renumitului protopopu M. Cr., se vede, ca cu acelu scopu, pentrucá se seduca pre romanii adunati, dicundule, ca alegatorii romani din cerculu de susu sunt fórte bine informati, si ca voturile loru le voru dá romaniloru.

Este constatatu mai departe, ca numitulu Justinu a datu in man'a romaniloru inca in Gernasigu o flandura de standartu romanescu, ca elu atatu acolo, catu si in Siarombe,g si Jernutu a informatu pre romani cá se de voturile unguriloru, ba in Jernutu a tienutu si cuvintari animandu pre romani pentru Tisza si Huszár. — Este constatatu, ca Justinu a jocatu o rola dejesitória in Turd'a danduse a fi spionu ungurescu in contra fratiloru sei. Prot. Crisianu cu fiiulu seu Justinu, care e demnu de parentele seu a trasu si astadata cruce preste simtiurile nationale; pentruce nu intréba acelu Domnu si fiiulu lui, pre unguri, de ce nu dau si ei voturile loru romaniloru?

Pana candu aceste ticalosii?! Óre nu are dreptu natiunea a trage la dare de séma pre asemenéa protopopi, cari in locu se invetie pre poporu moralitate, se predice solidaritatea, in locu se indemne pre poporu la contielegere buna, ii seduce, ii dedá la coruptiuni, la desbinari, si darimu sant'a contielegere intre fii de acelasiu sange!

Cá se nu soape cineva din acésta tabera, cá se nu siba nime ocasione a vorbi cu ei in sér'a de 1-a Martiu iau stationatu si incuartiratu in satulu Aghirbiciu — pre romani mai cu séma la unguri si viceversa — punendu totudeodata la podolu, care duce preste Aresiu, stragi si tóte aceste lea facutu cá nu cumva sei rapésca cineva din libertatea in care se aflau.

In 2 Martiu de deminétia prisonierii Dloru Tisza si Huszár au plecatu catra Turd'a sub padi'a unoru boieri si aghirbiceni. — Intre satele Poiana si Cristisiu iau asteptatu bravii nostri cetatiani unguri calari, iau pusu in colóne mici si iau luatu intre calareti, cá se nu fuga careva séu se intre straini in taber'a loru si asia iau adusu in Turd'a se mai parea, ca se aducu nesecari facatori de rele intre escórta, decatu alegatori liberi. — La steagulu nostru inca s'au alaturatu vreo 50—60 insi, carii au potutu scapá din captivitatea ungurésca si oei carii au venitu pe spesele loru de acasa.

Pentrucá terorismulu se fia deplinu si pentru cá se nu parasésca cineva standartulu loru si se se alature la alu nostru, indata dupa sosirea in piétia iau bagatu in curtea temnitiei si au inchisu portile, unde pana a nu ispravi si votisarea, n'a fostu iertatu se intre nimene, pentrucá se nu póta avea neci un'a comunicatione cu fratii loru.

Déca votulu acestor'a se póte luá de votu liberu, iésse — noi inse nu vedemu alta in astfeliu de spucaturi, decatu bajocura cumplita intipta omenimei libere, si ne miramu fórte cum a potutu D. Tisza in vorbirea tienuta catra alegatori in 3 Martiu cu ocasiunea serenadei din partea cetatianiloru din Turd'a, si numi pre acesti alegatori romani de **necoruptiveri** si **constitutiunali?!** (Puf!)

De altmintrelea ordinea publica nu s'a neci struncinatu, escese nu s'au intemplatu si acésta avemu se o multiamimu numai simtiului celu pacinicu alu romaniloru, cu tóte ca, precum am aratatu mai susu, nu au lipsitu dintre unguri unii, carii in diu'a cea d'antaiu in publicu au strigatu, ca romanii inteligenti toti sunt ómeni de nimicu si talhari, numai opincarii sunt ómeni de omenie, ba pre vredniculu D. protopopu din Sacalu **Georgiu Crisianu**, era se 'lu fé la trei parole, déca nu scapá cá prin péne.

Resultatulu alegeriloru e, ca Tisza Lászlo cu 2655, br. Huszár cu 2649 — voturi au resitu, ér' candidatii romani D. Ratiu capatandu 788 — D. Moga 778 voturi, au remasu in minoritate absoluta.

Influintiatus'au prelanga aceste alegatorii din ambele cercuri si prin organele administrative, inse romaniloru leau fostu opritu a se mestecá in astfeliu de lucru — se vede ca nu se mesura dreptatea cu acea mesura, ca ce unuia i considera de virtute si patriotismu, altuia i-se imputa de pecatu.

Nu potu trece ou vederea se nu spunu on. publicu, ca unu preotu romanu din Salciua de diosu Simeon Simon nu numai ca au votisatu cu ungurii, pentruca se si scopere unele miseli ce le au facutu, ci a indemnatu cu totu desdinsulu si pre poporenii sei si pe altii la asemenea fapte.

Ne vor' intrebá D. Redactoru, pentru ce romanii alegatori vediendu atatea abusuri si turpidratati n'au reclamatu si n'au protestatu in contra deputatiloru alesi? Dar' unde si pentru ce se protestamu, au n'amu vediutu noi, cu diet'a din Pest'a au verificatu si pre aceia, la a caroru alegere, s'au intemplatu cele mai scandalóse batai si omoruri; la diet'a din Pest'a se protestamu, careia nui potemu recunósce competintia asupra afaceriloru ardelene?

Membrii romani si comitetului centrale si au facutu protestulu in comitetulu repr. din 27 Ian. a. c. roganduse cá Maiestatea S'a se se indure a conchiamá diet'a ardeléna, aratandu totodata causele, din care fara vatamarea drepturiloru natiunali si ale autonomiei patriei romanii nu potu participá la diet'a din Pest'a.

Turd'a in 6 Martiu 1866. B. C.

Dr. Ratiu e dep. alesu in Hatiegu.

Telegramu. Parisu 20 Martiu. In siedinti'a de eri a conferintiei in privinti'a Principateloru, s'a adoptatu in principiu **necesitatea mantenerii constitutiunii si a uniunii Principateloru dunarene.** Prin ratificarea uniunii de catra conferintia, faptulu implinitu va fi intaritu. — Afara de acesta scire sosita n'avemu vre unu evenimentu importantu de inregistratu si Prusi'a ademenita de poterile apusene mai vertosu de Anglí'a se retrage intre marginile conventiunei de Gastein. —

Pretiurile bucateloru in pliti'a Brasiovului.

(Mesur'a se ia in galet'a de Ardéiu, din care doua facu trei mesure austriace.)

Martiu 24 n. 1866.

Grau curatu galeta 6 fl. 15 cr., de midilocu 5 fl. 61 cr., amestecatu 4 fl. 80 cr. —

Secara 3 fl. 99 cr., Papusoiu (cucurusu) 3 fl. 81 cr., Ordiu 3 fl. 60 cr., Ovesu 1 fl. 62 cr., Cartofi 1 fl. 8 cr.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparialu lui
JOANNE GÖTT.